వ్యంగ్య రచన

చెయ్యెత్తి జైకొట్టు తెలుగోడా! గత మెంతో ఘనకీర్తికలవోడా!!

—సి. వి. రమణ

పన్నెండు నాటక సమాజాలకు ఒకటే వాడుతైన ఉంగరాల జుట్టు హార్మోనిస్టు కాబాకు రవ్వల వుంగరాల వేళ్లు హార్మనీ పెట్లమీద పరుగెత్తాయి.

తబలా వాడి హస్తవ్యాయం డగ్గా మీద తడిమీద కళా కళి చేసింది.

అదు మగ - మూడు ఆడ - ఒక ఆడ మగా కాని - రెండు పిల్లగొంతులు 'పరబ్రహ్మా' కోరస్ వ్యక్తిగతమైన అభిరుచుల్తో - స్వంత కృతులతో - పాడాయి.

"శ్రీ వెంకటలక్ష్మీ పార్వతీ సరస్వతీ సుబ్రహ్మణ్య మహేశ్వరాది నాట్యకళాసుందరికీ ..." "శ్రీయ్." పదుగురు పైకాల్యంగల పెంకుటిగది దద్దరిల్లింది.

"శ్రీ - నో అండ్‌పో నాటక కళా పరిషత్తికీ..."

"శ్రీయ్"

"శ్రీ పాలాక్షికీ"

"శ్రీయ్" -

"పై 'శ్రీయ్' కాబాకు ప్రతిధ్వని ఇంకా గోదలనుంచి రాకముందే - నట్టుడు నట్టు కొని కూచోకముందే -

"ఇది పురోగమనమా తిరోగమనమా" అంటూ వచ్చాడు మా వాడు - వీరవెంకట సత్యనారాయణ.

"క్యాహై?" అన్నాన్నేను. తెలుగువాణ్ణే కదా!

"వాటీజ్ అర్ దిస్ నోయిస్" అన్నాడు వాడు. వాడూ తెలుగువాడే కదా.

"పాలాక్షీ.రిహార్సల్స్‌కుపూజ" అన్నాయి కోరస్ గొంతులు. వాళ్లూ ఆంధ్రులే కదా.

"నాటకం పుస్తకమొందా మీ దగ్గర" వాడు.

"ఇదుగో"

"శభేం"

"ఇలేంటివాడివిరా"

మూడు 'పరిషత్తువారి' అఫీషియల్‌గెజెట్ పంచికలు అందెలవారీగా మూడాడిచేతుల్లో కాలాయి.

"మూడునాటకాలా!" వాడు.

"ఏమొహం! మూడింటిలో నీయిష్టర్‌గా వుంటి మళ్ళీ ఫెయిర్‌కాపీ చెయ్యడమెందుకని"

"మరే.పాతికరూపాయలు కట్టాకవంపాదు పరిషత్సిర్లేతలు" అన్నాడు ఆ ప్సా రా వు మూర్యాడీ కొట్లోవున్న వుంగరాల్ని తడ్కుకుని. ఆ వుంగరం కాబాకు వేలాని ఎసారంగా నిమురుతూ.

"మొదటి నుంచి నివరవరకూ ఎవరేనా తరిచేరా!!" వాడు. నీచ్చివాడన్నట్టు చూసాం సర్వామగు జతలకళ్లు.

"ఇదేం నాటకం" వాడు.

"సాంఘికం" మరియన్న - ఒకామని నెప్పాడు.

"కాదు ఊనవదం" దేవరో చెప్పాడు రాంప్రసాద్.

"దస్తిత్యకం - అనుకుంటా" నగగ సందేహంతో అన్నాడు త్యాగరాజు.

"మరే విప్లవాత్మకం కూడా" అన్నాడు మరియన్న.

"ఏ నో యూ! తెలిసీ తెలియని మాట్లాడకు - ఎవర్నో వింటే తన్నగలరు" మరియన్నకు కోపమొచ్చింది

"ఈ వ్రకియ తెలుగు నాటక రంగానికో నివనం కాదా" గ్గుండాడు.

"కాదా! కాదా! అన్నాయ్ మరికొన్ని గొంతులు.

"అవును నదకు నాటకాన్ని పోటీ నాటకంగా ఎందకమే పెద్ద విప్లవం ఇంగ్లీ లాట్ తిందాబాద్"

"ఏమిటండీ గోంలరిహార్సలు కని తీసు కొచ్చి. అలిశ్యమైతే మా అమ్మ తన్నుద్ది" మా హీరోయిన్ హోయిలు పోతుకోస్తూ అంది.

ఒరె నువ్ నవుగెత్తుకెళ్లి ఓపదిటీ.సింగిర్ వంపుమను" ఆజ్ఞాపూర్వకంగా మరియన్న కేసి. ఆనునయ పూర్వకంగా హీరోయిన్ వేపు. ఏపాదంగా తన రొబెన్ రిస్టువాచీ వైపు కుమ్మస్తూ దాంకి రాబోయే ఏపుతు ఏపుకు చూస్తూ అన్నాడు అప్పారావ్.

హీరోయిన్ నాగ.జీ కీ. గంట రెండు మూడు భాగాలౌవలింది. "హాం నాపాలాక్షి అనుకున్నాడు నాయకుడు అప్పారావ్.తప్పు నాయనా - రాంగ్ డైరాగ్. హాం నా నాటక కళాపరిషత్తు కాలాకు లోపాక్షి పాక్షి... పాలాక్షి' అను అన్నాడు మా డెకర్టర్ సందర్శం చెయి ఆరిపోకుండా. మరియన్న. వాడి వెనకాలచీ - వాడికేలుగా నీగరెట్లూవచ్చాయి.

గొంతువరించు ఉన్నాడు నాపాపు ఏదోవెప్పలోయి. వాడ్డేంటిమారి లెక్చరర్ అవు చేయుంది- టిపోసి ఏగ రెట్టి చ్చి-కానీ... అన్నాం.

"అవునురా! మనమిప్పుడు ఎరిపత్తుకి ఏ నాటకం ఎందుకు తీసుకెళుతున్నట్లు!" వాడు.

"నీచ్చివన్న. బుర లేనిశ్రగడం. ఎందు కేమిటి. వ్రైజాకోసం.

"ఈ - ఇదివరకెప్పుడేనా మనం పరిషత్తుకి నాటకం తీసుకెళ్లామా" ఎప్పుడేనా పరిషత్తులో మంబుగా కానీవ్వాలేమిటి?

"ఎమిటా వెధవ ప్రశ్నలూ నువ్వూను. కిందటిసారి "యత్నేంద్ర. హారతి" వాళ్లో పరిషత్తు జరిగినప్పుడు - గాంధర్వ సత్రంలో "బ్లాక్ హోల్ అన్ కలకత్తా" లాంటి గదిలో అడాన్ - దరికి దిగుమతుపోయి వరద బాధితుల్లా వరండాల్లో మనం. "పూర్ పీడింగులో" ఆమ్యూర్ హోటల్లో నిమ్మం ఏరిన రాత్రు - నిగు నిరిచిక పుట్టిగా నీళ్ళతో భోజనం - కిందన నెలవరకు తీయుకుంటూ వచ్చిన అవ్వలో (దారి అరుల దానతుని) ఎలా మర్చిపోగలం..."

"కనుకనే ఓ బొల్పాహత నట సమాజ బృంద నా! ఏమి యోచించి మీయ అందా నంద కందళిత హృదయాలు విందులై ఏతత్ లోపాక్షి పారీ పాలాక్షీ నాటక నిర్వహణాత్మి ప్రాపులయ్యు చుంటిరా?"

"ఏమో వాళ్లు ఈ నాటకమే మీరందరూ వెసి తీసాలన్నారు కామోననుకుని మేం దదవడం మొదలెట్టాం."

గొగ్రెలా మీరందరూ! ఇలాంటి ప్రయోగం మూలంగా ఉత్తమ నాటకం కానీ మరో ఉత్తమ నటుడు అదనా ఉత్తమ ప్రదర్శన వగైరాలు రావని పట్టుగాని బోపీ పాపకు కూడా తెలుసునే! అలాటి నాటకాన్ని ప్రదర్శనకు అందులో పోటీ ప్రదర్శనకు నిర్ణయించడం హాస్యాస్పదం. ఏ ప్రయోజనాన్ని ఆశించి ఈ పాలాక్షిని పోటీ నాటకంగా నిర్ణయించినట్లో నా కర్థం కావడం లేదు.

"సింపుల్ - వెరీ సింపుల్" పాలాక్షీ ఏ మా త్రం ప్రదర్శనయోగ్యం కాదు. అందుకోసమే నిర్ణయించి వుంటారు."

"ఎందరో మహానుభావులు అందరికీ వందనాలు"

"ఉత్తమ నాటకం - ఉత్తమ రచయిత ద్వారా కానీ. ఉత్తమ ప్రదర్శన ద్వారా గానీ నిర్ణయించవలసుంటుంది ఉత్తమ రచయిత ప్రదర్శనా యోగ్యమైన నాటకాన్నే రాస్తాడు ప్రదర్శనా యోగ్యత లేక ప్రదర్శనార్హతలేని నాటకం పోటీ నాటకంగా నిర్ణయించడమన్నా హేమం 'పాలాక్షీ'నాటకం రచించిన రచయిత లేక కవి రచించిన రచ్చ నాటకంగాని-నాటికగాని. నవలగాని. నవలికగాని - కథగాని - కథానికగాని-గల్పికగాని. గేయంగాని. ఇంతవరకు ఎక్కడకి నాకు ఎక్కడా చూసిన జ్ఞానం లేదు. ఇన్నాళ్ళ నుంచి ఎక్కడోనాగున్న ఎవరీకాని రత్నం. ఇన్నాళ్ళనుంచి కనుమరుగు అయిన కృషి ఈవేళే వరించి పరిపక్వస్థితిలో తేలి తొలిరాత్రి బిల్వలా - చిత్రంతు నుదుటి మింక ఎలా దగదగా మెరవడాని కేమిటి కారణం—"

"ఏరా! ఎవి కట్టుకుని మా ఉత్సాహం మీద ఇన్ వాటర్యాయ్యడాని కొచ్చావ్ గెడ్పుటే నరో నాగరాజుల్లో మ్యూ టి నీ ఇడియ వొస్తాడు - అయ్యో నాటక రచయితగాడు కూడా రావచ్చు - మేం రిహార్సలు చేసుకోవాలి - నువ్ దయచేయి"

"హయ్యో! అయ్యో! ఏమిటి ఎంతో నేనూహించిన నాయకి - ఆమనుకుంటాని మనదేశంలో ఎక్కడా లేదా! నా నాటకం రక్తి కట్టించడానికి - పాత్రలో జీవించడానికి అమ్మనిన నటలేదు - మన రాష్ట్రంలో నే లేదు" గుండెలు బాదుకుంటూ మ్యూటినీ రిహార్సల్స్ చూస్తున్న - నాటక రచయిత విలపించాడు.

'పోనీ మనం రాష్ట్రాల్లో ఎవరయినా వుంటే అడ్డ సవ్వండి. వెళ్ళి తీసుకొస్తా" అన్నాడు మరియన్న.

"లేదు నాయనా - నేనూహించిన సుందరుడు! నా నాటకానికి ప్రాణ ప్రతిష్ఠ నలిపే

మహాకవి గురజాడ

తెలుగుల జాతీయకవి

[డిసెంబరు 2 వ తేదీన విశాఖపట్నం ప్రచురణాలయంలో జరిగిన మహాకవి గురజాడ జయంతి సభలో 14 సంవత్సరాల క్రితం చిరంజీవి చెన్నాప్రగడ వెంకటసుబ్బారావు తను రచించిన యీ కవితను గేయాన్ని తదిని నవిత్రుల ఆదరాభిమానాలను చూరగొన్నారు. సం]

ఓ మహాకవీ
నువ్వు యుగ పురుషుడివి
కవిత్వం కొందరికే కాదని
అందరికీ పంచి యిచ్చావు,

అందుకే నువ్వు యుగపురుషుడివి
నీ ఛాయల్లో పెరుగుతున్నవాళ్ళం మేం.
నీ చేయి మాకు ఆసరా
నీ మార్గమే మా మార్గం
అందుకే నువ్వు యుగ పురుషుడివి,
నువ్వనుసరించిన ఆ మార్గం
నీకోసు మాకోసు అగక
ఇంకా ఇంకా ముందుతరాలవారికి
మార్గమవుతుంది
అది ఇంతై ఇంతింతై గొప్పదవుతుంది
అందుకే నువ్వు యుగ పురుషుడివి.
అందుకే
ఎవరు కాదన్నా అవునన్నా
నిశ్చితంగా, నిశ్చయంగా
నువ్వు తెలుగుల జాతీయ కవివే.

—చిరంజీవి చెన్నాప్రగడ
వెంకటసుబ్బారావు

నందియూనుల లేకేలేదు!

"అమ్మమ్మా కనీనూ మరలా దిక్కు త్సాహ పడితే నోరాత్మహత్య చేసుకుంటూ చూడండి! పోనీ మనకుమారు - నూతన్ - వాదనా - ఆప్పారెట్ - పైరా దా నూ - మన్నిత్రాపేన్ పిశ్శేవరూ వనికి రారా!" మరియన్న

"వ్యాలేదు నడస్ - వోచ్చు - కానీ వాళ్ళను తెలుగొచ్చి రావదే" మళ్ళీ భోపు అన్నాడు. కవి.

పైకప్పు నాపాలెక్కిట్టిన మరియన్న 'పోనీ మన తెలుగువారేనా నటీనటులు...!" అన్నాడు.

"మింగేసేలా చూసాడు. కవి. 'ధిక్కారముగు పైకుడా' ఎక్స్ ప్రెషన్‌లో -

"కొప్పడకండి - అనడు మీ నాయిక ఎలా వుండాలని మీరూహించారు" మరియన్న

పైరాదాను ఒక నూతన్ కళ్ళ నుచ్చి తీసి ఎళ్ళ - అజంతా జాన్ - ఇజాబాలా కట్టులా ఎంగేమ్కర్ గొంతు - గోపీకృష్ణ లయ - వ్లస తెలుగురాత - ఇన్ని క్వాలిటీలేవున్నందారి" అన్నాడు...కవి ఆవేశంగా

(మిగతా 6 వ పేజీలో)

నవతాలోకనం

—శ్రీ సోమసుందర్

హైదరాబాదులోని నెహెన్‌స్టార్స్ సిండికేట్‌కు సంబంధించిన ప్రోత్సాహకులు 1963 లో 'నవత' అనే అధునిక సాహిత్యత్రైమాసికమును స్థాపించి మూడు సంచికలను విడుదలచేసి తెలుగు దేశానికి అపార్థమయిన కారణాలవల్ల ఆపుచేసారు. వచ్చిన మూడు సంచికలద్వారా నవతకు అనన్యమయిన కీర్తి లభించింది. మళ్ళీ యిన్నాళ్ళకి నవత 4 వ సంచికలు [ఈ సంవత్సరం జూలై, అక్టోబరు నెలలో] వెలువడ్డాయి. ఇతోధిక స్వరూప సౌందర్యాన్ని సంతరించుకుని నవత పునః ప్రారంభ మయింది.

నవత నవ్యకవిత్వానికి. అద్యుదయ దృక్పథానికి, అధునిక ప్రక్రియలకి భూమికా ప్రాయంగా గణనకెక్కి అవిచ్ఛిన్నంగా కృషినల్పాలని ఆకాంక్షించడం అధునికుల ఎవరి ధర్మం.

శ్రీ వరవరరావు కవిత 'పున్నమం' ఉక్తివైచిత్రికి ప్రతీకగా ఆలోచనా ప్రేరకంగా ఉంది. శ్రీ వీరాజీ 'ఏప్రిల్ రాణి'లో కళ్ళాస్వాదనమే ఆశ్చర్యకరంగా చిత్రితమైంది. ఇంప్రెస్సియన్ 'చేదుచుప్పు' బాగా అలా. విరోహంలో కొట్టు మిట్టాడుతున్న మాధ్యమిక జీవనపు చేదు బతుకు వర్ణించింది. శ్రీ రాగికృత 'యువీ నాదికం' ఎనుస్యుమ్ మారిపోయిందివారై పొట్టాం వంచే రోజులు వానాలని విస్పష్టంగా ఆశించింది. కవిత 'వైకుంఠపాళి'లో పొందవేసిన ఇటిల నిమ్నతంగాల జటిల మనిషుందాం గూర్చి హృద్యంగా హెచ్చరించిన కవిత శ్రీ వజీర్ రహ్మాన్‌ది. 'అగ్గిపెట్టెలేదు' అనే వెల్చేటి నారాయణరావు కవిత లో ఆధునిక కవిత్వ నిరసనపు ఆక్షేపణ కన్పుకు విధిస్తూ, మరి వచ్చాక్షేపణలో ఆధునిక మేధావుల హృదయాలు' పాడుతున్న గజిబిజి వైచిత్రాలు యిరుకుకున్నాయి కన్పూజన్. ఏంగయిటీం మూడ్డడి కొట్టబడ్డున్నది హీరాలాల్ మోరియా కృతి తప్పుడ్డ ప్రతుపకన్న, జ్వలిస్తున్న మృత్యువు నయమని ఉత్పాటించి 'తెండాలే లేని హ్యూ మనిజం' (అంటే ఏమిటో!) పెంద మని సంధించింది ఎమ్మెస్సార్ కృష్ణమూర్తి 'మానవుడి' అన్న కవిత దేనినీ నమ్మక తద్దంబాంది "శేనెరాలు తీసి నమ్మకు ... నీ యింటో నువ్వే బాజాలు బూజా దులిపి మలుపు తిరుగు..." తనే బూజాలు మలుపు దులుపుకొని తిరిగే మలుపు ఎక్కడికో మరి. రచయితకి అవగాహన లేదు. ను అమ్మాణ్ణా తట్టు కు తప్పడి లేదు. అనే రచన కూడ చెప్పదలచుకున్న విషయంపై పూర్తి అవగాహన లేని గందరగోళం. అంత్యప్రాసల అల్లాటంలో ఇందరి కవితా 'మక్కువణం' నలిగిపోయింది. వానలో తడిసిన రోజు అనే ఏ గాయతి కృతి వాన నాటి ప్రకృతి దృశ్యాన్ని కరుణాన్వితంగా వర్ణించింది కవితలోని నవ్యాంకురాలను ఆహ్వానించవ సందేహాని కవి శ్రీ దాసు పుష్పలావర్ణం కావడం పరిహరించదాని కొంచెం ఆధునికుడు రచయితపాత ఉన్నంతగా యిరిత్వంతంపై తీవ్రవాదన కనుపించడం లేదు కళాయుత దార్శనిక కృషి ప్రదర్శనలోంది దర్శించడాని ప్రదర్శనా కౌశలంతో ఆకర్షణీయంగా చిత్రింపబడినా కవితకూ ఇద్దీ సిద్ధీ లభించవు

నవత-లోని కవితలు కాక నవత రచన లో శ్రీ దుర్గాసింగ్ - "నవత కవిత్వం పేరుతో కొన్ని నిజాలు" అనే వ్యాసం ఆలోచనలనిచ్చి యుంటుంది నవత కవిత గురించి నాన్ని విశ్లేషణలు కొంత స్పర్శ ఉంది కాని రచయితలు తెలిసిన అనేకమంది పేర్లు ఆ విశ్వంభర పెద్దగా లేదు నవకాలిక మెహపులలో సామాన్యమవుతూ ఉన్న సంక్షిప్త మెలో వాదం (Troubled Intellectualism) చేసింది.

కథ. విమర్శ కాల్పనిక ప్రక్రియ యున్నగునవి సాహిత్యంలో ఎక్కడికి కలిసి యుంటగు - పొంగుగు దేగాల వంటివి వీటిలో ఎరవ్వుంపుతి వాంఛనీయమేకాని వీటిలో ప్రక్రియం మాత్రం జరుగరాదు. కవిత అను మాతి స్పర్శకంగా. అనుభావస్ఫోటకంగా నాగుతుంది. విమర్శ అల్లుకాక ఎవేదనా వాగ్మితత్త్వ కృషినప్పుకుంటుంది. కవిత యిల్లాంగా ముక్తపుంద కవితలో ఎదనేక అమోఘమైన (Obscurity) అవసరమేమి? ఎరిక్కిలేనో అలా తన అనుభూతిని నిస్తంసక్తిస్తుంది. కాని నవత కవితలు గూర్చిన విమర్శన వ్యాసంలో అట్టిది పొత్తిగా వాంఛనీయం కాదు.

"కీపకం కీపకం కాని దానికోసం తహతహ లాడుతుంది. కాని ఇదం పుష్పపోడు. కవిత్వం కవిత్వంకాని దానికి అర్థమదానివదన కవిత్వమయింది." ఎట్లా? ఏమిటి ఈ సూత్రీకరణ అంతరార్థం? ఈ నిర్వచనం బ్రహ్మ పదార్థాన్ని గురించిన దానివలె అవగాహనా నవగాహనం మధ్యగల శూన్యప్రదేశంనుంచి దూసుకుపోతోంది ఇది కవిత్వమయితే యింత తర్పణెయ్యాల్సిన అవసరంలేదు' అని'డానపుల కోసం విర్దేశించబడిన విమర్శ వ్యాసం కదా! విమర్శ వ్యాసంలో కవితాభి వ్యక్తి నీమారి క్రమణం చేస్తే అవ్యక్తత నిద్దిస్తుంది. ఈసందర్భంలో నాకు కృష్ణశాస్త్రిగారి చేమనవ్వం జ్ఞాపకం వస్తోంది. 'నాదనాలలోన నారి చేమను చేయు పుపుష్పద్దుదుయ పోయినాజ ఉత్తమపుపు వక్తి యనరీలలామనే!" అని.

ఈ వ్యాసం నిండా హిందీపదాలతో స్థిర పడిన సంస్కృత పద ప్రయోగాలు బాగుగా ఉన్నాయి అట్టివానికి ఆంధ్ర భాషలో అర్థవివర్యయం సిద్ధింపక తప్పదు "క్షేపకక్తి పదంతాత్పరిత్యాస్తుడు, అంతు రమైన వేదన. ఆత్మదాలనమైన, వంటివి కొన్ని ఉదాహరణలు.

ఈ వ్యాసంవిందా అనందర్భ ఉద్ధాటనలు ఎన్నో తావు చేసుకున్నాయి. స్వోన సత్కీకం కాని యిట్టివి వ్యాసానికి పెంపును కాక దానిని మాత్రమే కలిగిస్తాయి. మచ్చు కొక్కటి: "మరీ అద్యుదయ కవుల కు సాహిత్యంలో చేయు విసరడానికి కాదూ. పీల్చడానికి గాలీహూదా లేకుండా పోయింది. ఏ కవిని గురించి మాట్లాడకున్నా గురజాడ తప్పితే యింకొకడు దొరకడు. ఏదయినా నవ్యమయం మాట్లాడుచుంటే బాబుకవ దానవస్తుతే యింకొకడవకోరకడు. నెవకటి ఏకవులూ వారికి నచ్చడు...వగైరా వగైరా ఈ ఒక్కవాక్యంద్వారా ఈ రచయితకున్న ఉద్దేశ్యం వేశేషాన్ని, దర్శనాశేషమునీ పట్టి చూడాలి: విపర్య అనగా 'అపర్వ' అని అర్థంచేసుకునే బుద్ధిమంతులు నేత్రకుమారిలాగేశంటాయి:

ఇందరి ఎరోకర్షక 'వ్యక్తులకో క్షులు'

(మిగతా 6 వ పేజీలో)

కోరమాండల్ ప్రారంభోత్సవ సందర్భమున

శుభాశ్రీశులు

రైతు అభివృద్ధి ఫ్యాక్టరీ అభివృద్ధిపైనే ఆధారపడి వుంది గనుక కోరమాండల్ ఎరువుల ఫ్యాక్టరీ దినదినాభివృద్ధి చెందాలని, పేయి దేయిళ్ళకు తోటి రైతాంగముతోబాటు నేనూ మొక్కుకుంటున్నాను.

ఆంధ్ర రైతాంగమునకు గల పెద్దలోటును కోరమాండల్ యజమానులు భర్తీచేసినమాట మొదలు వారికేవక్కింది.

ఆంధ్ర రైతాంగమునకు ఫ్యాక్టరీ పనిచేయు రోజునుంచి మాకవ శకము ఆరంభం అయినటు భావిస్తున్నాను.

నెల్లూరు, గోదావరి, కృష్ణాడెల్టాలలోని భూములను పరీక్షించి రైతులకు నిర్దుష్టమైన, శాస్త్రీయమైన ఎరువులు సప్లయి చేస్తారని ఆశకో వున్నారు.

కోరమాండల్ కంపెనీ వారు ఆంధ్ర రైతాంగమునుకూడ బాగస్వాములుగా చేయబోతున్న నిదర్శన మగా రైతుచే ప్రారంభింప చేయడమేనని తలస్తున్నాను.

ఇట్లు
ఫ్యాక్టరీ శ్రేయోభిలాషి.
టి. కె. తిలక్
కర్షకుడు మరియు పాత్రికేయుడు
ఇరగవరం.
పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా (ఆం. ప్ర)

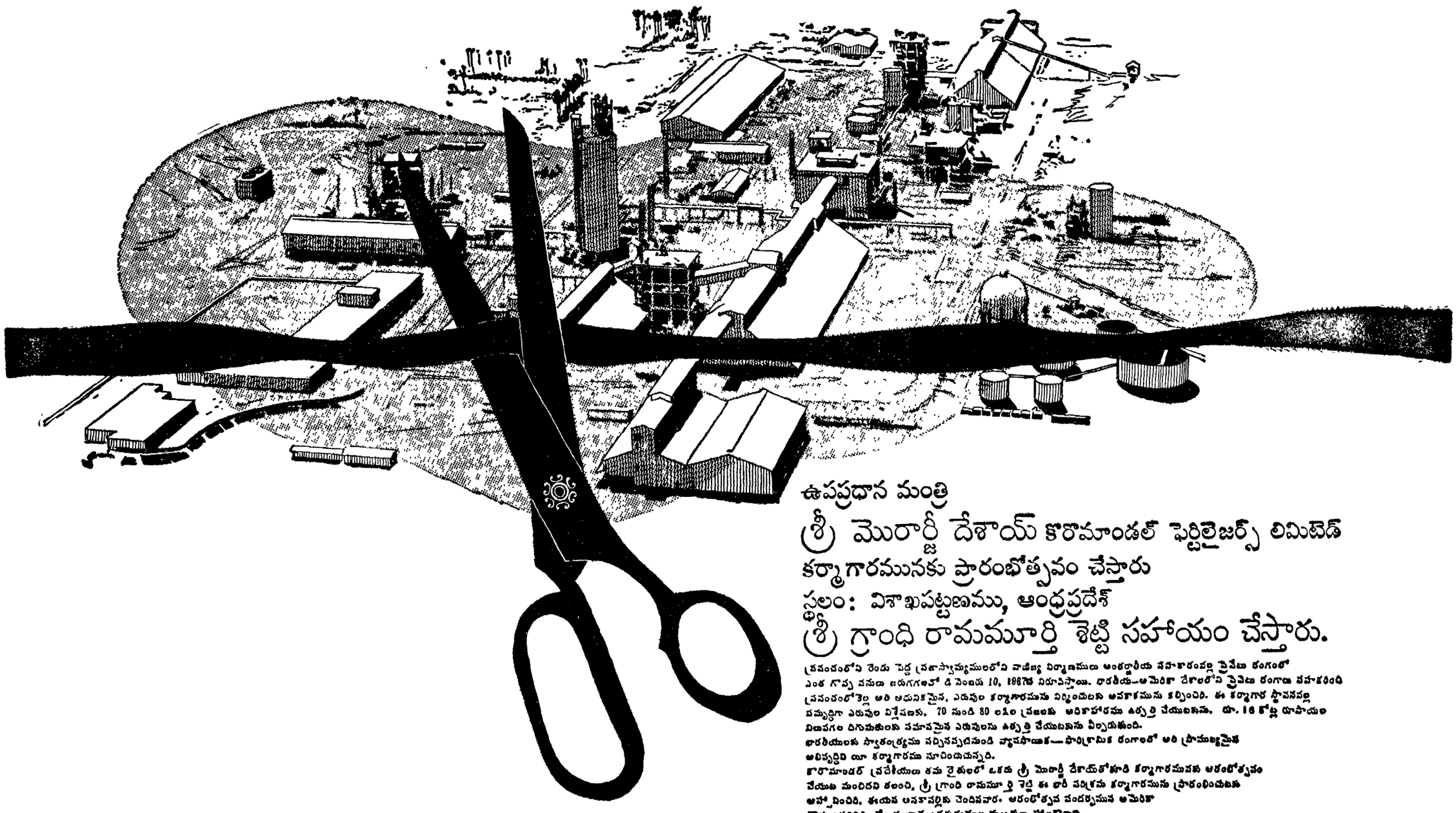

ఉపప్రధాన మంత్రి
శ్రీ మొరార్జీ దేశాయ్ కొరమాండల్ ఫెర్టిలైజర్స్ లిమిటెడ్
కర్మాగారమునకు ప్రారంభోత్సవం చేస్తారు
స్థలం: విశాఖపట్టణము, ఆంధ్రప్రదేశ్
శ్రీ గ్రాంధి రామమూర్తి శెట్టి సహాయం చేస్తారు.

ప్రపంచంలోని రెండు పెద్ద ప్రజాస్వామ్యములలోని వాణిజ్య నిర్మాణములు అంతర్జాతీయ సహకారంవల్ల ప్రైవేటు రంగంలో ఎంత గొప్ప పనులు జరుగగలవో డిసెంబరు 10, 1963న నిరూపిస్తాయి. భారతీయ-అమెరికా దేశాలలోని ప్రైవేటు రంగాలు సహకరించి ప్రపంచంలోకెల్ల అతి ఆధునికమైన, ఎరువుల కర్మాగారమును నిర్మించుటకు అవకాశమును కల్పించినవి. ఈ కర్మాగార స్థాపనవల్ల సమృద్ధిగా ఎరువుల విక్రేసణకు, 70 నుండి 80 లక్షల ప్రజలకు అధికాహారము ఉత్పత్తి చేయుటకును, రూ. 16 కోట్ల రూపాయల విలువగల దిగుమతులకు సమానమైన ఎరువులను ఉత్పత్తి చేయుటకును వీల్పడుతుంది.
భారతీయులకు స్వాతంత్ర్యము వచ్చినప్పటినుండి వ్యావసాయిక—పారిశ్రామిక రంగాలలో అతి ప్రాముఖ్యమైన అభివృద్ధిని యీ కర్మాగారము సూచించుచున్నది.
కొరమాండల్ ప్రదేశీయులు తమ రైతులలో ఒకరు శ్రీ మొరార్జీ దేశాయ్‌తోకూడి కర్మాగారమునకు ఆరంభోత్సవం చేయుట మందిదని తలంచి, శ్రీ గ్రాంధి రామమూర్తి శెట్టి ఈ భారీ పరిశ్రమ కర్మాగారమును ప్రారంభించుటకు ఆహ్వానించిరి. ఈయన అనకావల్లికి చెందినవారు. ఆరంభోత్సవ సందర్భమున అమెరికా రాయబారి, కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల మంత్రులు హాజరౌతారు.

ORM. CP. 769 TEL

కొరమాండల్ ఫెర్టిలైజర్స్ లిమిటెడ్
126, పరేడ్‌సిటీ రోడ్, సికింద్రాబాద్, ఆంధ్ర ప్రదేశ్.

ఉత్తమ చికిత్స ఏకారణముల చేత నయినా దాంపత్య సౌఖ్యం అనుభవించ లేనివారు వెంటనే 15 పైసల స్టాంపుతో మమ్ములను సంప్రతింపండి.

డాక్టరు ఎ. పూర్ణచంద్రరావు
N.D.F.N.F.U. (Ceylon) R.A.M.P.
సెక్సు స్పెషలిస్టు.
మ్యూజియం రోడ్డు,
గవర్నరుపేట, విజయవాడ.2

మృత్యువును జయించిన మానవులు

—శ్రీ కొమాండూరి అనంతాచారి

మన దేశంలో మార్కండేయుడు, అల్పాయుష్కుడు. హనుమంతుడు మొదలైన వారు చిరంజీవులున్న శతకంవుంది. అయితే, వారెవ్వరూ మనకు దర్శన మివ్వడు. వారిని గూర్చిన రచన కారిది. విజ్ఞాన శాస్త్రం సాధించిన విజయాల మూలంగా త్వరలో సామాన్య మానవుడు మృత్యువును జయించి చిరంజీవి కాబోతున్నాడు. కాగా మొత్తం మానవులందరి కతియిస్తే:

ఈ వ్యాసం వ్రాసిన శ్రీ కొమాండూరి అనంతాచారిగారు (తిరుపతి కళాశాలలో శాస్త్ర అధ్యాపకులు. సోవియట్ శాస్త్రవేత్త లెవ్‌పాల్కోవ్ వ్రాసిన మృత్యు క్రియ శాస్త్రం అనబడు ప్రసిద్ధమైన గ్రంథాన్ని చదివి "మనం చూడని ప్రపంచం" పేరున అనువదించారు. విశాలాంధ్ర (పరిచయగ్రంథాలయ పోటీకి పంపగా వారి విమర్శకుల మన్నన లందుకొన్నది.) —సం॥]

మృత్యువు మోసగింప బడుట

జూలియట్ గార నిద్రపోతూన్న బొమ్మరం ఒకదాన్ని పేలించి గార నిద్రపోతుంటే, అమె చనిపోయిందని తలచి అమె తల్లి తండ్రులు అమెకు అంత్యక్రియలు జరిపారని అందరూ నమ్మే విధంగా విలియం షేక్స్పియర్ వర్ణించియున్నాడు. అమె గుండె తిన్నగాను, మందంగాను, కొట్టుకుంటూ వుండవలెను. అమెగారి మిత్రులిలహీనంగా వుండవలెను. అమె పురలమేల్కొనుటకు అమె గుండె ఆగిపుండడు. మన పురాణాల్లోనూ అటి గతలు లేకపోలేదు. సత్యవంతుడు మరణించగానే కాలుని వెంబడించి తన పాతివ్రత్యమహిమచే సావిత్రి భర్తను బ్రతికించుకొనినదనియు మార్కండేయుడు యమునితో పోరాడి చిరంజీవియయి నాడనే గాథలున్నాయి. 20వ శతాబ్దంలోనుమనుష్యుని ఆయువు పొడిగించి ఆయారోగ్యాలతో మానవుడుదీర్ఘకాలం మనుటకు పరిశోధనలు విరివిగా జరుగుచున్నాయి. వానికి ప్రత్యేకమైన పరిశోధనాలయాలు, పరిశోధనా కరిగి ఈ శతాబ్ది ప్రారంభం నుండే సోవియట్ రష్యాలో అట్టి జరపనవసరమున్నాయి. యాత్రికాలంలోను మరి యితర సమయాల్లోనూ అనేకులు తమ్మ బ్రతికారనుట అతిశయోక్తి కానేరదు.

గుండె ఆగునంతవరకు

కొన్ని సమయాల్లో ఒక రోగికి నిద్రేపట్టదు. మరికొన్ని వేళల్లో ఎక్కువకాలం అతను గాఢంగా నిద్రపోగలడు. మత్తుగా ఎల్లప్పుడూ ఒక్క మోతాదు నిద్రపోయే రోగం ఒకటున్నది. నిద్రే దాని లక్షణం. ఎవరేమిచేసినా ఆ రోగి మేల్కొనడు. దాన్ని "స్లీపింగ్ సిక్‌నెస్" అని అంటారు. ఆ నిద్ర కొన్నిరోజులు, వారాలు, లేక నెలలయినా వుండవచ్చు. అతను శవంవలె పున్నప్పటికీ అతని గుండె ఆగనంతవరకు అతను బ్రతికిన్నట్లే. అతని గుండె బలహీనంగా కొట్టుకొంటూంది. రొమ్ము కదలక శ్వాసక్రియ చాలా మందంగా వుంటుంది. అతనికి ఆహారం ఇవ్వడము కొద్దిపేస్తూ అతన్ని మేల్కొలపాలి. అట్లుగాకున్న ఆహారం ఏదోవిధంగా అతనిలోనికి ఎక్కించాలి. గుండెస్పందన కొద్దికణాలు ఆగుచుయు, శ్వాసక్రియనిలచుచుయు, చావును ఎల్లప్పుడూ నూహించవు.

ఒకసారి ప్రొఫెసరు వోర్‌కోవిచ్ ఒక చిత్రకారునికి శస్త్ర చికిత్స చేయుచుండెను. అతని మూత్రపిండంలో రాళ్లవంటి గడ్డలు ఏర్పడినవి. అతని రక్తం ఎక్కువ నీరు రంగు తిరుగుచుండెను. డాక్టరు తమ సహకరులతో అతని గుండెను జాగ్రత్తగా చూస్తూ వుండమన్నారు. అంతలోనే అతని గుండె ఆగిపోయింది. శ్వాసక్రియ నిలచి పోయింది. వెంటనే క్లోరోఫారం యివ్వడం వాడు అపివేసి, శ్వాసక్రియకు ఎత్తమచికిత్స చేయడం ప్రారంభించారు. అతని గుండె వృంధన ప్రేరేపణకు కర్పూరం, కాఫీన్ లను సూదితో లోనికి డాక్టరు ఎక్కించారు. రోగి ముఖం పాలిపోయివున్నది. అతని ప్రేళ్ళగోళ్ళు భయం కలిగించేటంత నీలి రంగు తిరిగాయి.

డాక్టరు వోర్‌కోవ్ ఒకనిముషమైన మారిని తీసుకొని దానివైపు ఒకసారి సాలోచనగా చూచారు. తర్వాత కొన్ని క్షణాల్లోనే దాన్ని అయిన అ రిక్తకాయిని గుండెలోకి పొడిచి అడ్రినలిన్ అనే ద్రవాన్ని ఎక్కించారు. గుండె ఒకసారి, రెండుసార్లు వ్రేలించింది. తర్వాత బాగా కొట్టుకోవడం ప్రారంభించింది. తక్కిన మార్గాలు పనిచేయనప్పుడు గుండె కొట్టుకోవడానికి అడ్రినలిన్ బాగా పనికి వస్తుంది. ఇవన్నీ మూడు నిముషాలలో జరిగాయి. ఆ సమయంలో శ్వాస క్రియకు బ్రతుకు చికిత్స జరుగుచునేవుంది. బలహీనమైన నిట్టూర్పుతో ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసాలు ప్రారంభమయినాయి. కొన్నినిముషాల తర్వాత శస్త్రచికిత్స విజయవంతంగా జరుపబడింది. తిరిగిరోగిముఖం రేఖలుదేరింది. వ్రేలిగోళ్ళు ఎరుపయినాయి. ఆ రోగిగుండె రెండుమూడు నిమిషాలు ఆగిపోయింది. మరియింకో రెండుమూడునిమిషాల్లో అతని చావుతప్పిన నీలకాళ పోయివుండును.

బ్రతికిన్నాడు జీవితంలో యిటువంటివి కలుగనేవుతూంటుంది. అతనియొక్క అంగాలన్నీ పనిచేస